

1 **בשני** חילולין **הכתוב מדבר** – שמכך שכתוב 'ולא יחללו' מבואר
2 שכונת הפסוק לשני חילולים, **האחד עוסק בפסול נותר**, שמצאנו בו
3 לשון חילול, ו**האחד פסול טומאה**, והיינו האוכל בטומאת הגוף, שבו
4 עוסק פסוק זה, ולפיכך כשכתבה התורה 'אשר הם מקדישים לי'
5 דורשים לרבות את כל המקודשים ואף את אלו שאין להם מתיירים,
6 הרי זה בין לענין איסור אכילה בטומאה ובין לענין איסור נותר.
7 שנינו במשנה: **היזן מן הדם בוי**, שאין חייבים עליו משום נותר
8 וטומאה.

9 מבררת הגמרא: **מנא הני מילי** – מהיכן לומדים דברים אלו. הגמרא
10 מביאה את דברי הגמרא במסכת מעילה (א) המבררת את המקור
11 שאין דין מעילה נהג בדם הקרבנות, ובמסקנת הדברים מתבאר גם
12 כן המקור למעט דם מחויב נותר ואכילה בטומאה. וכך מביאה
13 הגמרא שם: **אמר עולא, אמר קרא לענין דם הקרבנות** (ויקרא יא) **פי**
14 **נפש הבשר בדם הוא ואני נתתי לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם**
15 **פי הדם הוא בנפש יכפר**, ותיבת 'לכם' משמעה **שליכם** יחא – שדם
16 הקרבן יהיה כדם בהמת חולין שלכם שאין נהג בה דין מעילה.

17 **דבי רבי ישמעאל תנא** – בבית מדרשו של רבי ישמעאל דרשו את
18 הפסוק באופן אחר, **אמר קרא, ואני נתתי לכם על המזבח לכפר**,
19 ומשמע, **לכפרה נתתי ולא למעילה**, כלומר, שכל מה שהחשיבה
20 התורה את ה'דם' כקדשים היינו רק לענין זה שהוא מכפר, אבל לא
21 שיהג בו דין מעילה.

22 **רבי יוחנן אמר, אמר קרא פי הדם הוא בנפש יכפר**, ותיבת 'הוא'
23 משמע שיהא כמות שהוא, כלומר שאין דינו משתנה, אלא דינו **לפני**
24 **כפרה** – לפני מתן הדם **בלאחר כפרה**, מה **אחר כפרה** אין בו דין
25 **מעילה**, שהרי כבר נעשית מצותו ושוב אינו נקרא 'קדשי ה', אף
26 **לפני כפרה**, הגם שהוא נחשב 'קדשי ה' **אין בו דין מעילה**.

27 הגמרא דנה בדרשת רבי יוחנן. שואלת הגמרא: **אימא** – שמה תאמר
28 להפך, שפסוק זה מלמדנו, שהדם **לאחר כפרה** דינו הוא **לפני**
29 **כפרה**, מה **לפני כפרה** יש בו **מעילה**, אף **לאחר כפרה** יש בו
30 **מעילה**, כלומר, הרי תיבת 'אחר' מלמדת רק שדינו של דם הקרבן
31 שוה בין לפני כפרה ובין לאחר כפרה, ומדוע לומר רבי יוחנן שכונתה
32 התורה ללמד שאין מעילה בדם שלפני זריקה, הרי יתכן שהתורה
33 באה ללמד להיפך, שאף לאחר זריקה, שנעשית מצותו, יש בו מעילה
34 כמו לפני זריקה. משיבה הגמרא: לא יתכן לומר כן, כיון שאין **לך**
35 **דבר שנעשית מצותו, ומוצלין בו**, וכיון שלאחר זריקה ודאי אין בו
36 מעילה, על כרחך בא הפסוק ללמד שאף קודם זריקה אין בו מעילה.
37 הגמרא תמחה על תשובה זו: **ולא** – וכי לא מצאנו דבר שנוהג בו
38 מעילה לאחר שנעשה מצותו, ו**הרי תרומת הדרשן** – מלא
39 הקומץ של אפר שהיה נוטל הכהן מעל המזבח, ונותן במזרחו של
40 כבש המזבח, שהוא אסור בהנאה אף על פי שנעשתה מצותו. וכיון
41 שכך, מדוע לא נאמר שכונת הכתוב לגבי דם לגזור שיהא בו מעילה
42 אף לאחר זריקה. מתרצת הגמרא: שאין ללמוד מתרומת הדרשן שיהא
43 דין מעילה בדם לאחר זריקה, **מפני שהיה הדרשן ויבגדי**
44 **כהונה** – משום שתרומת הדרשן, ובגדי הכהן הגדול ביום הכיפורים,
45 שבהם נאמר דין מעילה אף לאחר שנעשתה מצותם, הם **שני כתובין**
46 **הבאין כאחד** – דין אחד הנאמר בשני מקומות שונים, ו**כל שני**
47 **כתובים הבאין כאחד, אין מלמדו** – אין למדים מהם לדין אחר
48 **בבבין אב**, ולפיכך אין ללמוד משם שיהא דין מעילה בדם לאחר
49 זריקה, ושוב יש לדרוש כפי שדרשה הגמרא בתחילה מתיבת 'הוא'
50 שבהויתו יחא, שדם לפני זריקה דינו כדם לאחר הזריקה שאין בו
51 מעילה.

52 מקשה הגמרא: **הניחא** – תירוץ זה מובן לשיטת **רבנן דאמרי** –
53 האומרים בדרשת הכתוב לגבי הבגדים שלבש הכהן גדול ביום
54 הכיפורים **והניחם שם** (ויקרא יט ב), **מלמד שבגדים אלו מעוניין גניזה**
55 ואסורים בהנאה, אם כן לדעה זו אכן בגדי כהונה ותרומת הדרשן הם
56 שני כתובים הבאים כאחד ללמד שיש מעילה אף בדבר שנעשתה
57 מצותו, ואין למדים מהם, **אלא לדעת רבי דוסא, דאמר שבגדי כהן**
58 **גדול ביום הכיפורים מותרות הן לכהן החייומ**, שרשאי הוא לעבוד
59 בהם כל ימות השנה, ו**בלכך שלא ישתמש בהן הכהן הגדול ליום**
60 **הכפורים אחר**, ולשיטתו לא נאסרו הבגדים משום מעילה, **מאי**

61 **איכא למימר** – מה יש לומר, הרי לא מצאנו מעילה בדבר שנעשית
62 מצותו אלא בתרומת הדרשן, ואפשר ללמוד משם למקומות נוספים
63 שיש מעילה אף בדבר שנעשתה מצותו, ואם כן חזרת הקושיא
64 למקומה, שיהא דין מעילה נהג בדם לאחר זריקה כשם שישנו לפני
65 זריקה, וכפי שמצאנו בתרומת הדרשן שיש דין מעילה אף בדבר
66 שנעשית מצותו.

67 מתרצת הגמרא: אף לדעת רבי דוסא אין ללמוד מתרומת הדרשן
68 שיהא דין מעילה בדם לאחר שנעשתה מצותו, **מפני דהוי תרומת**
69 **הדרשן ועגלה ערופה**, האסורה בהנאה לאחר עריפתה, **שני כתובין**
70 **הבאין כאחד, וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדו**.

71 ממשיכה הגמרא ומקשה: אמנם לדברי הכל יש שני ענינים שנאמר
72 בהם שאין מעילה לאחר שנעשתה מצותם, אך עדיין קשה, **הניחא**
73 **למאן דאמר שני כתובים הבאים כאחד אין מלמדו**, ואי אפשר
74 ללמוד שתהיה מעילה בדם לאחר שנוק, **אלא למאן דאמר שני**
75 **כתובים הבאים כאחד מלמדו, מאי איכא למימר** – מה יש לומר,
76 שהרי לדעה זו עדיין יקשה מאחר שמצאנו בשני ענינים (תרומת
77 הדרשן ועגלה ערופה) שכתוב בהם שיש מעילה אף שנעשתה מצותם,
78 מדוע שלא נדרוש מתיבת 'הוא' שיהא נהג דין מעילה בדם אף
79 לאחר זריקתו.

80 הגמרא מתרצת שיש בשני דברים אלו מיעוט מיוחד שאין ללמוד
81 לדברים אחרים שיהא מעילה לאחר שנעשתה מצותו. מתרצת
82 הגמרא: **הרי מיעוטי בתיבי** – שני מיעוטים כתובים בתורה, **הקא** –
83 כאן, לגבי עגלה ערופה, **בתיב** (דברים כא א) **הערופה**, ומכך שכתבה
84 התורה 'הערופה' ולא 'ערופה' משמע דווקא זו אסורה בהנאה לאחר
85 שנעשתה מצותה, ולא אחרת. ו**התם** – וכן שם לגבי תרומת הדרשן
86 **בתיב** **ו'ישמו אצל המזבח'** (ויקרא א), ומכך שלא כתבה התורה 'ישם'
87 אלא 'ישמו' משמע שדווקא הוא אסור בהנאה ולא אחר. נמצא שרק
88 דברים אלו אסורים בהנאה לאחר שנעשתה מצותם, ולא דברים
89 אחרים, ולפיכך אין לומר שיהא דין מעילה בדם לאחר זריקה כמו
90 לפני זריקה, אלא דורשים להיפך. שכשם שאין דין מעילה בדם אחר
91 זריקה כך אין בו מעילה לפני זריקה.

92 לאחר שנבארה דרשת רבי יוחנן למעט דם קרבן ממעילה, מבררת
93 הגמרא מדוע צריכים את כלי הדרשות שהובאו לעיל בענין זה, 'לכם'
94 'לכפר ו'הוא'. שואלת הגמרא: ו**תלתא קראי בדם למה לי** – מדוע
95 אנו צריכים שלשה כתובים למעט דם קרבן ממעילה, ולא די במיעוט
96 אחד.

97 משיבה הגמרא: שלשת הכתובים באים **למעוטי** – למעט דם קרבן
98 **ממעילה, מנותר, ומטומאה**, והיינו שתיבת 'לכם' נדרשת לענין זה
99 שאין בדם דין נותר, ותיבת 'לכפר' מלמדת שדין הדם כקדשים רק
100 לענין כפרה, אך לא לענין אכילה בטומאה, ותיבת 'הוא' נדרשת
101 לענין זה שאין מועלים בדם אפילו לפני זריקה.

102 מוסיפה הגמרא: **אכל פנינו לא צריך קרא** – אך אין צריך דרשה
103 מיוחדת למדע דם קרבן מחויב מיעוט אכילת פיגול, **דתנן במשנה**
104 **לעיל (מג.) כל שיש לו דבר שיש לו דבר אחר שמתירו,**
105 **בין לאכילת אדם בין לאכילת מזבח, חייבין עליו משום פנינו,**
106 **ואילו דם נופיה מתיר הוא** – ה'דם' של הקרבן בעצמו נחשב 'מתיר',
107 שהרי מתן הדם הוא מתיר את שאר החלקים בקרבן להקטרה או
108 לאכילה, ואין דבר אחר המתירו, וממילא אין הדם בכלל הדברים
109 שחייבים עליהם משום פיגול.

110 הגמרא מביאה דרשה של רבי יוחנן לגבי מקום שכתוב בו שלש
111 דרשות ללמד דבר אחד: **אמר רבי יוחנן, מצאנו בתורה שלשה**
112 **מקראות המלמדים על עונש כרת שיש באוכל בשר שלמים**
113 **בטומאה, א.** **אמר אלהם לדרותיכם כל איש יקרב מפל וזעם**
114 **אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו עליו ונכרתה**
115 **הנפש ההוא מלפני אני ה'** (ויקרא כב א). **ב.** **והנפש אשר תאכל בשר**
116 **מזבח השלמים אשר לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה'**
117 **(שם טז ג).** **ג.** **ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בהמה טמאה או**
118 **בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר לה' ונכרתה הנפש**
119 **ההוא מעמיה'** (שם ז בא). **ו**יש לברר, **שלשה ברייתות בשלמים למה**
120 נכתבו, הרי די היה להזכיר את עונש הכרת במקום אחד,

59 אכילה בטומאת הגוף בדברים שאינם ראויים לאכילה, כיון דקרינא
 60 ביה – כיון שאנו דורשים אף לענין דבר שאינו ראוי לאכילה את
 61 הכתוב בענין איסור אכילת בשר קדש טמא (ויקרא יט) 'וְהִבְשֵׁר אֶשֶׁר
 62 יִנְעַע בְּכָל טָמְאָה', לפיכך קרינא ביה – בדבר שאינו ראוי לאכילה, גם
 63 את הפסוק הסמוך (שם א) 'וְהִנְפֵּשׁ אֶשֶׁר תֹּאכַל בְּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים
 64 אֶשֶׁר לַה' וְטָמְאָתוֹ עָלָיו וְנִבְרְתָהּ הִנְפֵּשׁ הַהוּא מִצִּמְקֶיהָ, שזה הפסוק
 65 המלמד על איסור אכילת קדשים בטומאת הגוף. כלומר, כיון
 66 שחכמים סוברים שהאיסור של אכילת בשר קדש טמא כולל דברים
 67 שאינם ראויים לאכילה, יש לומר שזוהי שיטתם אף לגבי האיסור של
 68 אכילה בטומאת הגוף, שהרי שני הפסוקים נכתבו בטומאת זה לזה.
 69 הגמרא מביאה גירסא אחרת במחלוקת הנוכרת לעיל: רב טביומי
 70 מְתֵינִי הָכִי – רב טביומי שנה כן (כפי שהובא לעיל) את המחלוקת,
 71 ואילו רב כהנא מְתֵינִי הָכִי – שנה את המחלוקת באופן שונה, חד
 72 מְהֵאֵי זִוְיָא וְחַד מְהֵאֵי זִוְיָא אחד מווג זה ואחד מווג זה אמרו דבר
 73 אחד, והאחרים אמרו דבר אחר, אַסְיָא – כלפי דברי רבי שמעון
 74 שנאמרו בסיפא של המשנה, חד – אמורא אחד מכל זוג אַמְרֵי,
 75 מְחֻלְקָת – מה שנחלק רבי שמעון על חכמים ואמר שאין מלקות
 76 משום טומאה על אכילת דברים שאינם ראויים לאכילה היינו דווקא
 77 בְּטוֹמְאָת הַגּוּף – באופן שהאדם האוכל טמא ואילו הקודש טהור,
 78 והיינו משום שלגבי מלקות לא מצינו רבוי מיוחד לדברים שאינם
 79 ראויים לאכילה, אֶבֶל בְּטוֹמְאָת בְּשָׂר – באופן שהקודש עצמו טמא,
 80 לדְבָרֵי הַבֵּל האוכל לִזְקָה אף על דברים שאינם ראויים לאכילה,
 81 שלגבי איסור אכילת קודש טמא ישנו רבוי מיוחד לרבות דברים
 82 שאינם ראויים לאכילה. וְחַד אַמְרֵי – ואמורא אחד מכל זוג אמר,
 83 בְּמַחְלֻקָת כּוּזָא בְּדִ מְחֻלְקָת כּוּזָא – כשם שרבי שמעון חולק על
 84 חכמים לגבי האיסור של טמא לאכול קודש וסובר שאין חייבים
 85 מלקות על אכילת דברים שאינם ראויים לאכילה, כך נחלק עליהם
 86 לגבי האיסור לאכול קודש טמא.
 87 הגמרא מביאה סיוע לדעה זו: אַמְרֵי רַבָּא, מְסַתְּבָרָא בְּמֵאן דְאָמַר –
 88 מסתבר לומר כדעת האומר שבְּמַחְלֻקָת כּוּזָא בְּדִ מְחֻלְקָת כּוּזָא,
 89 ולדעת רבי שמעון אין חייבים משום טומאת על אכילת דברים שאינם
 90 ראויים לאכילה בין לגבי האיסור של טמא לאכול קודש ובין לגבי
 91 האיסור לאכול קודש טמא. מֵאֵי טַעְמָא – מה הטעם שכך מסתבר,
 92 כִּיּוֹן דְלֵא קְרִינָא בִּיהַ – שכיון שלדעת רבי שמעון אין אנו דורשים גבי
 93 דבר שאינו ראוי לאכילה את הכתוב לגבי איסור טמא לאכול קודש
 94 (ויקרא יט) 'וְהִנְפֵּשׁ אֶשֶׁר תֹּאכַל בְּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֶשֶׁר לַה' וְטוֹמְאָתוֹ
 95 עָלָיו וְנִבְרְתָהּ, לכן לא קרינא ביה – בדבר שאינו ראוי לאכילה גם
 96 את הכתוב שלפני כן האיסור אכילת בשר טמא (שם ט) 'וְהִבְשֵׁר אֶשֶׁר
 97 יִנְעַע בְּכָל טָמְאָה לֹא יֵאָבֵל, ולכן מסתבר שלדעת רבי שמעון אין
 98 דברים שאינם ראויים לאכילה בכלל האיסור של אכילת קודש טמא.
 99 מקשה הגמרא, וְהָאֵמַר מַר – והלא שנינו שתיבת 'וְהִבְשֵׁר' שנאמרה
 100 לגבי איסור אכילת בשר קודש טמא, נדרשת לרבות עֲצִים וְלִבְנֵה
 101 שאף שאינם בני אכילה הרי הם בכלל האיסור, וכיצד אפשר לומר
 102 שרבי שמעון אינו סובר דרשה זאת ואינו מחייב על דברים שאינם
 103 ראויים לאכילה.
 104 מתרצת הגמרא: דרשה זו לא באה אלא לְפָסוּלָא בְּעַלְמָא – לפסול
 105 עצים ולבונה שנטמאו, אך לא לחייב מלקות על אכילתם, כי מה
 106 שדברים אלו מקבלים טומאה אין זה אלא מדרבנן, ועל כרחך
 107 שדרשה זו של 'והבשר' לרבות עצים ולבונה שהם בכלל האיסור,
 108 אינה אלא אסמכתא ולא דין גמור.

משנה

109 לְשֵׁם שֵׁשֶׁה דְבָרִים הַזֵּבַח נִזְבָּח, ואלו הם. א. לְשֵׁם זֶבַח – יש להקריב
 110 את הקרבן לשם אותו זבח ולא לשם זבח אחר. ב. לְשֵׁם זֶבַח – יש
 111 להקריבו לשם בעל הקרבן, ולא לשם אדם אחר. ג. לְשֵׁם הַשֵּׁם. ד.
 112 לְשֵׁם אֲשֵׁים – על מנת שתאכל אש המזבח את חלקי הקרבן העולים
 113 למזבח. ה. לְשֵׁם שִׁיעָלָה רִיחַת על המזבח. ו. לְשֵׁם נִחֻחַת – שיהיה לנחת
 114 רוח לפני ה'.

1 והביאור בזה הוא, ששנים מן הכריתות שהזכרו במקראות
 2 המלמדים על עונש כרת באכילה בטומאה נאמרו אַחַת לְכָלֵל וְאַחַת
 3 לְפָרֵם, כלומר ששתי פעמים אלו הזכרו כדי לדרוש פרשה זו באחת
 4 מן המידות שהתורה נדרשת בהן, והוא 'כל דבר שהיה בכלל יוצא
 5 מן הכלל, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא',
 6 כלומר, במקום אחד כללה התורה בכרת את קרבן השלמים יחד עם
 7 כל הקדשים, וכתבה (ויקרא כב) 'כֹּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרַב מִקֵּל יוֹרְעֶכֶם אֶל
 8 הַקִּדְשִׁים וְגו', וטְמֵאָתוֹ עָלָיו וְנִבְרְתָהּ וְגו', והיינו 'הכלל' שבכל
 9 הקדשים יש חיוב כרת על אכילתם בטומאה, ואף שלמים בכלל,
 10 ואילו במקום אחר (שם א) הוציאנו התורה מהכלל וכתבתו בפרטות
 11 'וְהִנְפֵּשׁ אֶשֶׁר תֹּאכַל בְּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֶשֶׁר לַה' וְטְמֵאָתוֹ עָלָיו
 12 וְנִבְרְתָהּ וְגו', וכיון שהוציאנו הכתוב מהכלל, בא ללמד על הכתוב
 13 הראשון ולהקישו לפסוק השני, שכשם שהפסוק השני מדבר על
 14 שלמים שהם קדשי מזבח, כך הכתוב הראשון שנאמר בו 'קדשים'
 15 אינו כולל אלא קדשים הדומים לשלמים דהיינו קדשי מזבח, אבל
 16 האוכל קדשי בדק הבית בטומאת הגוף אינו חייב כרת. וְאַחַת, כלומר
 17 הכתוב הנוסף שמוזכר בו כרת בפרשה זו (ויקרא כב) בא לרבות חיוב
 18 כרת לְדְבָרִים שְׂאִינִי נִאֲבָלִין – קדשי מזבח שאינם ראויים לאכילה,
 19 כגון עצים ולבונה וקטורת, שהאוכלם בטומאה חייב כרת.
 20 שואלת הגמרא: וְלָרְבִי שְׁמַעוֹן דְאָמַר בְּמִשְׁנֵיתֵינוּ (מה) שְׁדָבָרִים שְׂאִינִי
 21 נִאֲבָלִין, אֵין חֵיִבּוּן גְּלֵיהֶם מְשׁוּם אֲכִילָה בְּטוֹמְאָה, לְאִיתְוִי מֵאֵי –
 22 מה בא הכתוב שלשלי לרבות.
 23 משיבה הגמרא: לְאִיתְוִי – בא הפסוק לרבות את הַטְּמֵאָת
 24 הַפְּנִימִיּוֹת, והטעם שצריך להם ריבוי מיוחד, כיון דסְלָקָא דְעֵתָךְ
 25 אֲמִינָא – שהיה עולה על דעתך לומר, הוֹאִיל וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן
 26 בְּמִשְׁנֵה לְעִיל (גמ) שכל קרבן שזריקת דמו אינו על מִזְבַּח הַחִיצוֹן
 27 כְּשִׁלְמִים שזריקת דמם היא על המזבח החיצון, אֵין חֵיִבּוּן עָלָיו
 28 מְשׁוּם פִּיגוּל, ואם כן נאמר שמשום טוֹמְאָה נְמִי לֹא יִתְחַיֵּב – שעל
 29 קרבנות אלו לא יתחייבו כרת אף משום אכילה בטומאה, קֵאָמֵן שְׁמַעוֹן
 30 לָן – לכן הוצרכה התורה לכתוב חיוב כרת בפסוק נוסף, ללמד שגם
 31 האוכל הטאות הפנימיות בטומאה חייב כרת.
 32 שנינו במשנה: נְוִימֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן מְחַיֵּב אֶת שְׁדָרְבוֹ לְאֹכֹל כּו',
 33 כלומר, רבי שמעון חולק על רבנא קמא וסובר שאין חייבים משום
 34 אכילה בטומאה על דברים שאינם ראויים לאכילה. הזכרו בתורה
 35 שני איסורים באכילת קדשים בטומאה, א. איסור אכילת קדשים
 36 בטומאת הגוף שהעונש על כך הוא כרת כמבואר בגמרא לעיל. ב.
 37 איסור לאדם טהור לאכול קדשים טמאים, כמפורש בכתוב (ויקרא יט)
 38 'וְהִבְשֵׁר אֶשֶׁר יִנְעַע בְּכָל טָמְאָה לֹא יֵאָבֵל בְּאֵשׁ יִשְׂרָאֵל וְגו'. הגמרא מביאה
 39 מחלוקת אמוראים בביאור מחלוקת התנאים במשנתנו: אִתְּמַר, רַבִּי
 40 יוֹחָנָן וְרִישֵׁי לְקִישׁ נַחֲלֵקוּ בְּדַבְרֵי, וכן נחלקו רַבִּי אֱלֵעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי
 41 בְּרַבִּי חֲנִינָא, חַד מְהֵאֵי זִוְיָא וְחַד מְהֵאֵי זִוְיָא – אחד מווג זה ואחד
 42 מווג זה אמרו דבר אחד, והשנים האחרים אמרו דבר אחר, חַד – אחד
 43 מכל זוג אַמְרֵי, מְחֻלְקָת – המחלוקת שנחלקו חכמים על רבי שמעון
 44 במשנתנו ואמרו שחייבים משום טומאה על דברים שאינם ראויים
 45 לאכילה היא דווקא בְּטוֹמְאָת בְּשָׂר – באופן שהקדשים נטמאו,
 46 שחכמים סוברים שאף באכילת עצים ולבונה טמאים יש איסור של
 47 אכילת קודש טמא, משום שיש ייתור מיוחד של תיבת 'והבשר'
 48 לרבות עצים ולבונה שלוקה עליהם, אֶבֶל בְּטוֹמְאָת הַגּוּף – אם
 49 האדם האוכל טמא ואילו הקודש טהור, לְדְבָרֵי הַבֵּל אֵינִי לִזְקָה,
 50 שבאופן זה מודים חכמים לרבי שמעון שאין האוכל לוקה משום
 51 אכילת עצים ולבונה, כיון שלגבי האיסור לאכול קודש בטומאה לא
 52 נתרבו דברים שאינם ראויים לאכילה. וְחַד אַמְרֵי – ואמורא אחד מכל
 53 זוג אמר, בְּמַחְלֻקָת כּוּזָא בְּדִ מְחֻלְקָת כּוּזָא – כשם שנחלקו חכמים על
 54 רבי שמעון לגבי איסור אכילת בשר קדש טמא, האם האיסור כולל
 55 אף דברים שאינם ראויים לאכילה, כך נחלקו לגבי האיסור של אדם
 56 טמא לאכול קודש טהור, שגם בזה חכמים מחייבים על אכילת דברים
 57 שאינם ראויים לאכילה.
 58 מבארת הגמרא: מֵאֵי טַעְמָא – מה הטעם שמחייבים חכמים אף משום

18 בדברי הנביא בקשר לימות המשיח "וגר זאב עם כבש": דיעה
 19 אחת (הרמב"ם וכו') סוברת שהדברים הם רק משל על עמי
 20 העולם, ולהבדיל בני ישראל. דיעה שניה (הראב"ד, הרמב"ן וכו')
 21 סוברת שהדברים הם כפשוטם, שהשלום ישרור בין החיות, כי
 22 הטבע שלהן – ישתנה
 23 לגמרי. תורת החסידות
 24 סוברת כדיעה השנייה,
 25 והרבי הסביר את הדברים
 26 כך: כשם שישרור או
 27 השלום בין אלה שהם
 28 עיקרה ותכליתה של הבריאה – האדם, ובמיוחד בין אלה
 29 שנקראים "אדם אתם – אתם קרויים אדם", בני ישראל הנקראים
 30 "אדם". הרי על-ידי השלום שישרור בבני ישראל בין הנפש
 31 האלקית לבין הנפש הבהמית, מאחר שיקויים או "ואת רוח
 32 הטומאה אעביר מן הארץ" – ישפיע הדבר גם על שאר חלקי
 33 הבריאה, שגם בהם ישרור השלום. עד שגם החיות תחיינה
 34 בשלום אחת עם השנייה.

ליקוטי אמרים

1 [כידוע ל"ח שבחי' ראש ומוחין של מדרגות תחתונות
 2 הן למטה מבחי' עקביים ורגלי מדרגות עליונות מהן
 3 וכמאמר רז"ל רגלי החיות כנגד כולן]:

1 שלמעלה – קיימת גם בהן מדת האמת, מאחר שהיא חודרת דרך
 2 כל המדרגות – הרי שכל מדרגה ומדת האמת שלה. רבנו הזקן
 3 מביא להלן מקור למה שנאמר כאן, שהמדרגה התחתונה היא
 4 "באיך" לגבי המדרגה העליונה: [פְּדוּעַ לְיִוְדְעֵי חֵן, - תורת
 5 הקבלה, שְׁפָחֵינֵת רֵאשׁ
 6 וּמוֹחֵין שֶׁל מְדֻרָּגוֹת
 7 תַּחְתּוֹנוֹת הֵן לְמַטָּה 1
 8 מִבְּחִינַת עֵקֶבִים וְרַגְלֵי 2
 9 מְדֻרָּגוֹת עֲלִיוֹנוֹת מִהֵן, 3
 10 וּכְמֵאמַר רַז"ל³³: "רַגְלֵי
 11 הַחַיּוֹת כְּנֶגְדַּת כְּלֵן"] – הרי, שמדת האמת, נמדדת בכל מדרגה,
 12 בהתאם למצבה ומקומה בסולם הדרגות. מובן, אם כך, שעבודת
 13 ה"בינונים" היא עבודה אמיתית, בהתאם למדרגה שלהם, אף
 14 שלגבי מדרגת ה"צדיקים" אין היא נקראת עבודת אמת.
 15 בהקשר למה שלמדנו בפרק זה, אודות המלחמה של היצירה הטוב
 16 והיצירה הרע ב"בינוני", ראוי להוסיף, מה שאמר כ"ק אדמו"ר
 17 שליט"א (בהתוועדות אחרון של פסח בשנת תשכ"א): שתי דיעות

13. חגיגה יג, א.

המשך ביאור למ' זבחים ליום ראשון עמ' ב

1 וְאֵת הַחֲטָאִת וְהָאֵשֶׁם יֵשׁ לְהַקְרִיב גַּם לְשֵׁם כִּפְרַת אוֹתוֹ חֲטָא
 2 שִׁבְשִׁבִּילוֹ הֵם בְּאִים.
 3 אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִפֵּי מִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ לְהַקְרִיב לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל
 4 שֶׁשָּׂה דְבָרִים אֱלֹו, אֵלֶּא הַקְרִיב בְּסַתֵּם, הַזּוֹבַח בְּיָשָׁר. מִשּׁוּם שֶׁהוּא
 5 תְּנַאי בֵּית דִּין, שֶׁתִּקְנֶה לְשַׁחֲטֵת אֶת הַקֶּרֶבֶן בְּסַתֵּם, וְלֹא לְהַזְכִּיר
 6 שְׁשׁוֹחֲטִים אוֹתוֹ לְשִׁמּוֹ, שְׁמֵא יֵטֵעָה וְיִסְבּוֹר שֶׁהוּא קֶרֶבֶן אַחַר וְיֵאמַר
 7 שְׁשׁוֹחֲטוֹ לְשֵׁם אוֹתוֹ קֶרֶבֶן שֶׁהוּא מִחֲלִיפּוֹ בּוֹ. וְאִם יֵאמַר כֵּן הַכֹּהֵן
 8 הַמַּקְרִיב יִפְסַל הַזּוֹבַח, וְאִפִּילוֹ שֶׁהִבְעִילִים יַחֲשִׁבוּ לְשִׁמּוֹ, שֶׁהָרִי אֵין
 9 הַמִּחְשָׁבָה הוֹלֵכֶת אֵלֶּא אַחַר הָעוֹבֵד, וְאֵין מִחֲשַׁבְתֵּי הִבְעִילִים מוֹעִילָה
 10 כְּלוּם.

גמרא

11 מביאה הגמרא מקור לדין משנתינו: אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר רַב, מְקוֹר
 12 דִּין מִשְׁנֵתֵינוּ הוּא מִמָּה שֶׁנֶּאֱמַר בְּפֶרֶשֶׁת עוֹלָה (ויקרא א ט) 'עֹלָה אִשָּׁה
 13 רִיחַ נִיחּוֹחַ לַה'. 'עוֹלָה' בֵּא לְלַמֵּד שִׁישׁ לְהַקְרִיבָה לְשֵׁם עוֹלָה,
 14 וְלֹא־פּוֹקֵי עוֹלָה שֶׁקֶרְבָּה לְשֵׁם שְׁלֵמִים, דִּלָּא יִקְרִיבָנָה בְּמִחְשַׁבָּה כּוּזָּה.
 15 'אִשָּׁה' בֵּא לְלַמֵּד שִׁישׁ לְהַקְרִיבָה לְשֵׁם אֲשִׁים, וְלֹא־פּוֹקֵי כְּבָבָא, דִּלָּא
 16 יִקְרִיבָנָה עַל מִנֵּת לְעִשׂוֹתָהּ צִלִּי, אֵלֶּא עַל מִנֵּת שֶׁתֵּאכְלֶנָּה אִשׁ הַמּוֹזַב
 17 לְגַמְרֵי.

18 'רִיחַ' בֵּא לְלַמֵּד, שִׁישׁ לְהַקְרִיב אֶת הָעוֹלָה לְשֵׁם שֶׁתֵּעֲלֶה רִיחַ עַל
 19 הַמּוֹזַב, וְלֹא־פּוֹקֵי אֲבָרִים שֶׁצִּלְאֵן וְהֶעֱלֵן דִּלָּא – שֶׁלֹּא יִקְרִיבָנָה עַל
 20 מִנֵּת לְצִלְוֹתָהּ תְּחִילָה מִחוּץ לְמַעְרַכַּת הָעֲצִים שֶׁעַל גְּבֵי הַמּוֹזַב וְרַק
 21 אַחַר כֵּךְ לְהַעֲלוֹתָהּ עֲלֶיהָ, שֶׁכֵּן בְּאוֹפֵן כּוּזָּה אֵינָה מַעֲלָה רִיחַ עַל גְּבֵי
 22 הַמּוֹזַב. וְכִמוֹ דְאָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר רַב, אֲבָרִים שֶׁצִּלְאֵן מִחוּץ
 23 לְמַעְרַכָּה וְאַחַר כֵּךְ הֶעֱלֵן עֲלֶיהָ, אֵין פְּהֵן מִשּׁוּם קִיּוּם דִּין רִיחַ שֶׁנֶּאֱמַר
 24 בְּעוֹלָה.

25 'נִיחּוֹחַ' בֵּא לְלַמֵּד, שִׁישׁ לְהַקְרִיבָה לְשֵׁם הַנְּחַת רִיחַ לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ
 26 הוּא שְׂצִיחָה עַל הָעוֹלָה, שֶׁבְּכֵךְ שֶׁנַּעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ יֵשׁ נַחַת רִיחַ מִלְּפָנָיו.
 27 'לָהּ' בֵּא לְלַמֵּד, שִׁישׁ לְהַקְרִיב אֶת הָעוֹלָה לְשֵׁם מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה
 28 הָעוֹלָם.

30 מביאה הגמרא את מימרת רב בדין שלא לשמו, ומקשה עליו מדברי
 31 רבי יוסי במשנתנו: אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה אָמַר רַב, חֲטָאִת שֶׁשֶׁחֲטָהּ לְשֵׁם
 32 עוֹלָה הָרִי הִיא פְּסוּלָה, שֶׁכֵּן מְבֹאֵר בְּמִשְׁנֵה לְעִיל (ב) שְׁחַטָּאת
 33 שֶׁנִּשְׁחַטָּה לְשֵׁם זֶבַח אַחַר פְּסוּלָה. אֲבָל אִם נִשְׁחַטָּה לְשֵׁם חוֹלִין הִיא
 34 כְּשֶׁרָה.
 35 אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, מֵאֵי טַעְמָא דְרַב הַמְכִּשִׁיר חֲטָאִת לְשֵׁם חוֹלִין,
 36 מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כב טו) 'וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת קִדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', וּמִכַּאֵן
 37 שְׁדוּקָא קִדְשִׁים מִחַלְלִין קִדְשִׁים, וְאוֹלָם אֵין חוֹלִין מִחַלְלִין קִדְשִׁים.
 38 שֶׁכֵּן מִשְׁמַעוֹת 'וְלֹא יִחַלְלוּ' הִיא, שְׁשׁוּם מִחְשַׁבָּה לְשֵׁם דְּבַר אַחַר
 39 שְׂאִינוּ קִדְשִׁים אֵינָה מִחַלְלַת קִדְשִׁים, וּפְסוּלָה שֶׁלֹּא לְשִׁמָּה לֹא נֶאֱמַר
 40 אֵלֶּא בְּמִחְשַׁבָּה לְשֵׁם קִדְשִׁים אַחֲרִים בְּלִבָּד.
 41 מִתֵּיב רַבָּה עַל דְּבָרֵי רַב, הֵלֵּא שְׁנִינוּ בְּמִשְׁנֵתֵינוּ, 'אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אִפֵּי
 42 מִי שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ לְשֵׁם אֶחָד מִכָּל אֱלֹו בְּיָשָׁר, שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית
 43 דִּין'. וּמִשְׁמַע דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסֵי, טַעְמָא שֶׁשְׁחִיטָה בְּסַתֵּם כְּשֶׁרָה הוּא רַק
 44 מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הָיָה בְּלִבּוֹ שׁוֹם מִחְשַׁבָּה בְּלָל, הֵא אִם הָיָה בְּלִבּוֹ לְשַׁחֲטֵת
 45 אֶת הַקֶּרֶבֶן לְשֵׁם חוֹלִין, הָרִי הוּא פְּסוּלָה, וְלֹא כְּדָבָרֵי רַב הַמְכִּשִׁיר
 46 חֲטָאִת לְשֵׁם חוֹלִין.
 47 אָמַר לִיָּה אֲבִי לְרַבָּה, דְּלִמָּא אִם שְׁחַט בְּסַתֵּם וְלֹא הָיָה בְּלִבּוֹ שׁוֹם
 48 מִחְשַׁבָּה בְּלָל, הַקֶּרֶבֶן בְּיָשָׁר וְאִפֵּי מְרַצָּה לְבַעֲלִים, הֵא אִם הָיָה בְּלִבּוֹ
 49 לְשַׁחֲטוֹ לְשֵׁם חוֹלִין, הָרִי הוּא בְּיָשָׁר וְאוֹלָם אֵינּוּ מְרַצָּה לְבַעֲלִים. וְאִפֵּי
 50 מִה שֶׁנֶּאֱמַר רַב בְּחֲטָאִת לְשֵׁם חוֹלִין שֶׁהִיא כְּשִׁירָה, אֵינוּ אֵלֶּא לְעַנְן
 51 עֲצֵם כְּשִׁרְוֹתָהּ, אֲךָ מִכָּל מְקוּם אֵינָה עוֹלָה לְשֵׁם חוֹבָה.
 52 מביאה הגמרא פסול נוסף שישנו בקדשים: אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, חֲטָאִת
 53 שֶׁשֶׁחֲטָהּ לְשֵׁם חוֹלִין, הָרִי הִיא כְּשֶׁרָה. אֲבָל אִם שְׁחַטָּה מִשּׁוּם חוֹלִין
 54 – שֶׁסָּבַר בְּטַעוֹת שֶׁהִיא בַּהֲמַת חוֹלִין, הָרִי הִיא פְּסוּלָה. שֶׁכֵּן אִם אֵינוּ
 55 יוֹדַע שׁוֹז הִיא בַּהֲמַת קִדְשִׁים, נִמְצָא שֶׁמִּצְדָּה מִחְשַׁבְתּוֹ הוּא מִתְעַסֵּק
 56 בְּדָבָרִים אַחֲרִים וְאֵינוּ עוֹסֵק בְּקִדְשִׁים, וְזֶה הוּא פְּסוּל 'מִתְעַסֵּק' שֶׁנֶּאֱמַר
 57 בְּקִדְשִׁים.
 58 מִפְּרֶשֶׁת הַגְּמָרָא בְּטַעַם פְּסוּל זֶה, שֶׁהוּא בְּדַבְרֵי מִינִיָּה [כִּפֵּי שֶׁשָּׂאֵל] וְהָיָה
 59 שְׁמוּאֵל מִרַב הוֹנָא,